

Tehoa työparityöskentelyyn opettaja – koulunkäynninohjaaja opettaja - opettaja

Kirsi Salonen
Ohjaava opettaja, KM
Ratkaisukeskeinen
neuropsykiatrinen
valmentaja

Iltapäivän aikataulu:

12:00 – 13:15 Paja 1

13:15 – 13:45 Kahvi

13:45 – 15:00 Paja 2

15:00 – 16:00 Teemakävely

Kaikkialla maailmassa tutkimusten mukaan onnellisuutta ennustavia asioita:

- Sosiaalinen verkosto ja sen tuki
- Sosiaalinen luottamus
- Mahdollisuus oppia, käyttää kykyjään
- Hallinnan tunne

(Lipponen, K., Litovaara, A. ja Katajainen, K. Voimaa, Hyvän elämän polku 2016)

Työparityöskentely

- Koulunkäynnin ohjaaja – opettaja
 - Opettaja – kuraattori, psykologi, terapeutti
 - Opettaja – opettaja
 - samanaikaisopettajuus, yhteisopettajuus
 - erityisopettaja – luokanopettaja
 - luokanopettaja – luokanopettaja
 - aineenopettaja – luokanopettaja
-

Yhteistyön lähtökohdaksi ammattiroolin lisäksi vahvuudet

- Vahvuuksissa oppimiskäyrä huomasti nopeampi
- Vahvuuksien kautta voi kehittää heikkouksiakin
- Kun voimat (resurssit) ovat vähissä, on helpompi lähteä vahvuuksista
- Oman vahvuusprofiilin voi tehdä esim:
<https://www.viacharacter.org/www/Character-Strengths-Survey>

Oppilaat

Vahvuudet

Positiivinen pedagogiikka

Yhteistyö

Vuorovaikutustaidot

Aikuiset ?

Henkilöstön tiivis yhteistyö edesauttaa koulun kasvatus- ja opetustavoitteiden toteuttamista...Aikuisten yhteistyö, kuten samanaikaisopettajuus, mallintaa koulun toimintaa oppivana yhteisönä myös oppilaille.

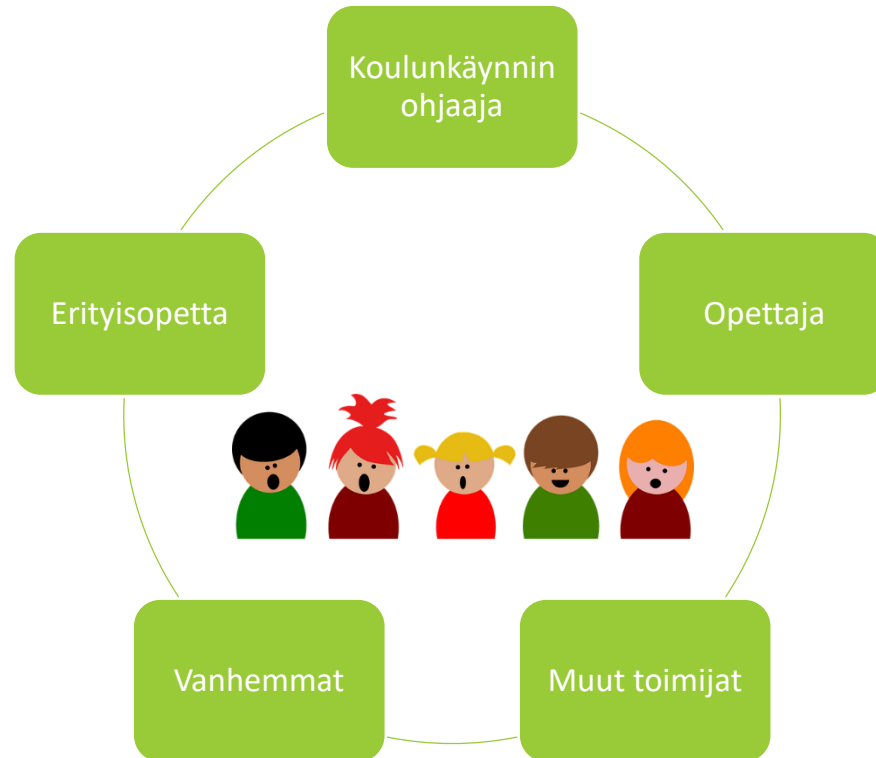
OPS 2014

Jokainen opettaja tuo yhteisöön omat vahvuutensa, jotta niitä voidaan hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Tehokas organisaatio osaa hyödyntää potentiaalinsa. Lisäksi toimiva yhteisö vaatii sekä perinteiden kunnioittamista että muuntautumiskykyä. (Norrena, J., Innostava koulun muutos.,2015,s.127)

Oppilaita on määrä x. Aikuisia on määrä x. Miten saadaan homma parhaiten toimimaan oppilaiden näkökulmasta?

Ketä varten rakenteet ovat olemassa?

Ketä toimintakulttuuri palvelee?

Opettaja – koulunkäynnin ohjaaja työpari

- Molempien vahvuudet käyttöön
 - Arvostava vuorovaikutus
 - Aikaa asioiden sopimiseen ja yhteisiin keskusteluihin
 - Tasa-arvo työyhteisössä, opehuone – henkilökunnan huone
-

Työparin/tiimin työnjako

Työparin/tiimin työnjako

Viikoittaisen tiimipalaverin ajankohta

Nimi			
Vahvuudet ja erityisosaaminen Miten hyödynnetään?			
Työnjako/vastuualueet luokkatilanteessa			
Työnjako/vastuualueet siirtymätilanteissa			
Muut sopimukset			

Samanaikaisopettajuus

”Samanaikaisopetuksella tarkoitetaan opetustilannetta, jossa kaksi tai useita opettajia työskentelee samassa opetustilassa yhteisten oppilaiden kanssa. Samanaikaisopettajaksi käy opettajan nimikkeellä koulussa työskentelevä henkilö.”
(Helsingin kaupunki opetusvirasto)

Yhteisopettajuus

Kahden tai useamman opettajan tasa-arvoista yhteistyötä, jossa he vastaavat yhdessä oppilasryhmän opetuksen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista.

(Pulkkinen, J., Rytivaara, A.(2015) Yhteisopetuksen käsikirja)

Samanaikaisopettajuuden edellytykset

Aikaa yhteiselle suunnittelulle, omat roolit

Yhteinen näkemys oppimisesta

Luottamus, tapa selvittää erimielisyydet

Yhtenäiset käytänteet

(Ahtiainen, R., Beirad, M., Hautamäki, J., Hilasvuori, T. ja Thuneberg, H. Samanaikaisopettajuus 2011)

Samat edellytykset toimivat myös opettajan ja koulunkäynnin ohjaajan välisessä yhteistyössä

Aihe	Nykyhetki	Yhteiset käytännöt
Ohjaukseen liittyvät uskomukset	Millainen opetusfilosofia minulla on (opettajan rooli luokassa, opettaminen, oppilaat, oppiminen)? Kuinka opetusfilosofiani näkyy käytännössä?	Mistä asioista ajattelemme samalla tavalla? Mistä asioista meidän pitää neuvotella?
Suunnittelu	Miten suunnittelen opetustani yleensä?	Milloin meillä on vähintään puoli tuntia aikaa yhteiseen suunnitteluun? Kuinka jaamme vastuun suunnittelusta ja opetuksesta? Kuinka paljon tarvitsemme yhteistä suunnittelu-aikaa? Millaista kirjaa voisimme pitää suunnittelun helpottamiseksi?
Luottamuksellisuus	Millaista opetukseen liittyvää tietoa jaan muiden kanssa? Millaista tietoa en voi jakaa muiden kanssa?	Mitä opetukseen liittyvää tietoa haluamme jakaa muiden kanssa? Mitä tietoa ei saa jakaa? Mitä oppilaisiin liittyvää tietoa voimme jakaa muiden kanssa? Mitä tietoa ei saa jakaa?
Palaute	Miten annan toisille opettajille palautetta? Millä tavoin toivon itse saavani palautetta?	Miten haluamme antaa toisillemme palautetta? Miten varmistamme sekä myönteisten että kielteisten asioiden nostamisen esille?
Yhteistyö kotien kanssa	Millaista yhteistyötä teen vanhempien kanssa?	Millaista yhteistyötä teemme vanhempien kanssa?
Arviointi	Miten arvioin oppilaitani?	Miten arvioimme oppilaita? Kuka arvioi?

Vuorotteleva opetus

- Yksi vetovastuussa
- Toinen tarkkailee/avustaa
- Roolien vaihto

Jaetun ryhmän opetus

- Opetusryhmä puolitetaan
- Sisällöt opetetaan samanaikaisesti ryhmille.

Pistetyöskentely

- Sisältö jaetaan opettajien kesken ja opetetaan luokkaan muodostetuissa työpisteissä

Eriytyvä opettaminen

- Toinen opettaa suurryhmää, toinen pienryhmää kerraten.
- Ryhmien kokoonpanoa vaihdellaan

Joustava ryhmittely

- Oppilaita ryhmitellään opettajien kesken, yksi ryhmä voi työskennellä itsenäisesti.
- Ryhmäjakoja vaihdellaan

Tiimiopettaminen

- Opettajien jatkuva vuorovaikutus opetuksessa.
- Joustava, luonteva vuoronvaihto.

Yhteisopetuksen hyödyt

- helpottaa oppilaiden erilaisuuden huomioon ottamista
- enemmän aikaa oppilaille
- monipuolistaa opetusta
- tarjoaa oppilaille sosiaalisen mallin yhteistyöstä
- lisää yhteisöllisyyttä ja työrauhaa
- edistää opettajan ammatillista kasvua

Yhteisopetuksen edellytykset

- Yhteisopettajuus edellyttää kehittyvää koulukulttuuria ja toiminnallisia muutoksia rakenteisiin ja ammattiodotuksiin.
- Jokaisella opetukseen osallistuvalla aikuisella tulee olla valmiudet kohdata paitsi oppilaat ja vanhemmat myös toisensa tasavertaisena mutta oman erityisosaamisensa prosessiin tuovana toimijana. (Sinkkonen, H-M., Koskela, T. Moisio, K. & Suolanen, S. (2018))

Meidän oppilaat!

Koulun toimintakulttuurin kehittämisen edellytys on toisia arvostava, avoin, vuorovaikutteinen ja luottamusta rakentava keskustelu, johon kaikki yhteisön jäsenet osallistuvat. OPS2014

Sosiaalisen vuorovaikutuksen tasot

Yhteistyö haastavissa tilanteissa

- Onko sovittu yhteiset toimintatavat?
 - Tarkoittaako opettajan jakamaton vastuu asian kanssa yksin jäämistä?
 - Hyödynnetäänkö yhteistyön voimaa parhaalla mahdollisella tavalla?
 - Yhteinen purku tilanteen jälkeen
-

Haastavan tilanteen nopea purku

- Vetäjänä työkaveri, joka ei ollut aktiivisesti mukana tilanteessa.
- Tavoitteena tasapainon saavuttaminen
- Rauhallinen paikka ja aika (enintään 45 min.)
- Luottamuksellisuus
- Ei muistiinpanoja
- Ei moralisointia
- Ei syyllistämistä
- Tilanteen kulun läpikäyntiä
- Kyseessä omista tunteista ja ajatuksista puhuminen

Vaiheet

1. Vetäjä käy läpi edellä mainitut periaatteet.
2. Osalliset kertovat tapahtumien kulusta.
3. Mitä tunteita tapahtuma herätti?
4. Mikä oli tilanteessa mielestäsi pahinta?
5. Millaiset ajatukset vaivaavat mieltäsi nyt?
6. Miltä tuntuu jatkaa töitä nyt?
7. Tarvitsetko apua esimerkiksi työterveyshuollosta?
8. Mitä tehdään, jotta töitä voisi jatkaa?
9. Tilanteen päätös – kiitos osallistujille.

Huoltamo

- Pienissä ryhmissä vertaistukea ja pulmien ratkomista yhdessä

Omista työkuulumisista kertominen ja ymmärtävä kuuntelu.

Omaan työhön liittyvän ongelman ratkominen yhdessä:

- Työnteon haasteen määrittely
- Toiminta tähän mennessä
- Tulevan toiminnan ideointi
- Suunnitelman tekeminen

Teoriassa varmaan
ihan ok, mutta ei voi
toimia mun työssä,
koska...

Idea8	Idea 1	Idea 2
Idea 7	Yhteistyön este	Idea 3
Idea 6	Idea 5	Idea 4

Lisäidea 8	Lisäidea 1	Lisäidea 2
Lisäidea 7	Valitaan yksi idea	Lisäidea 3
Lisäidea 6	Lisäidea 5	Lisäidea 4

Lähteet:

- Cook, L. & Friend, M. (2004). Co-teaching: principles, practices and pragmatics. New Mexico Education Department. Quarterly Special Education Meeting, Albuquerque
- Kerola, K., Sipilä, A.-K. (2017) Haastava käyttäytyminen – muutoksen mahdollisuuksia. Valteri-koulu. Oulu
- Lipponen, K., Litovaara, A. ja Katajainen, K. Voimaa, Hyvän elämän polku 2016
- Mönkkönen, K. (2002), Dialogisuus kommunikaationa ja suhteena, Väitöskirja
- Norrena, J. Innostava koulun muutos (2015)
- Pulkkinen, J. & Rytivaara, A. (2015) Yhteisopetuksen käsikirja. <https://docplayer.fi/45926809-Yhteisopetuksen-kasikirja-jonna-pulkkinen-anna-rytivaara.html>
- Samanaikaisopetus on mahdollisuus, **Tutkimus Helsingin pilottikoulujen uudistuvasta opetuksesta**, Raisa Ahtiainen, Maria Beirad, Jarkko Hautamäki, Touko Hiltavuori ja Helena Thuneberg, Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja A1:2011, Opetusvirasto
- Sinkkonen, M.-H., Koskela, T., Moisio, K. & Suolanen, S. (2018). Yhteisopettajuus osana kolmiportaisen tuen toteuttamista. Tapaustutkimus yhden koulun toimintamalleista. Oppimisen ja oppimisvaikeuksien erityislehti, 2018, Vol. 28, No. 2. Niilo Mäki Instituutti
- Yhteispeli koulussa, opas hyvinvoinnin ja vuorovaikutuksen vahvistamiseen. 2015. Kampman, M., Solantausta, T., Anttila, N., Ojala, T., Santalahti, P. ja Yhteispeli-työryhmä

Kirsi Salonen

**Oppimis- ja ohjauskeskus
Valteri, Onerva**

Kirsi.salonen@valteri.fi

